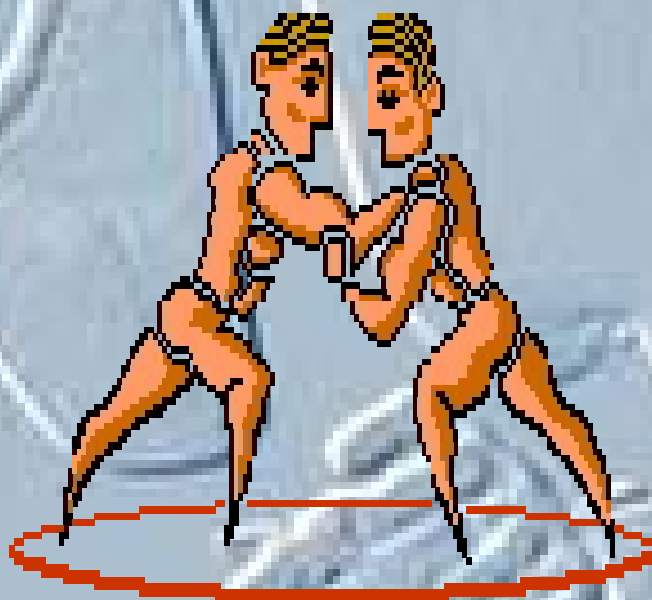

**Sva prava zadržana,
Hrvoje Karninčić**

Povijest hrvanja u svijetu

Hrvoje Karninčić

Koliko je staro hrvanje i gdje je nastalo?

Hrvanje je staro koliko i samo čovječanstvo.

Prof. dr. J. Marić

Hrvanje nema izumitelja.

Razvilo se na svim kontinentima.

Stari vijek

- Od formiranja pisma i nastanka prvih civilizacija.
- **Mezopotamija** 3500 godina p.n.e.
- **Egipat** (proces ujedinjenja 4000-2800 p.n.e.)
- **Nubija**

Stari vijek - antika

- **Grčka (2000 godina p.n.e.):**
- Kreta i Mikena
- Atena i Sparta
- Makedonija
- Do ekspanzije Rimskog carstva
- **Fenicija**
- Sidon, Tir, Biblos, Bejrut, *Kartaga...*

Stari vijek - antika

- **Etruria**
- **Rim** (753 godine p.n.e. Romul)
- Zapadno i istočno rimsko carstvo 395 godine n.e.
- Propast zapadnog rimskog carstva 476.
- 476 godina n.e. Počinje **srednji vijek**
- Propast istočnog rimskog carstva 1460.

Mezopotamija

Mezopotamija

- Pismo
- Točak
- Navodnjavanje

Mezopotamija

- Kameni nož i korice s uklesanim motivima hrvača.
- Grobnica Djabal el Arak 3100 p.n.e.
- Muzej Louvre u Parizu

Mezopotamija

- Reljef hravči
- Sculpted Stela of Wrestlers 2900 B.C.
Badra, Iraq
- Iraq Museum

Mezopotamija

Reljef hravči

- Terracotta
Hram Khafaji, Nintu
Rano-dinastijski
period, 3000-2340
B.C.
Iraq Museum,
Baghdad

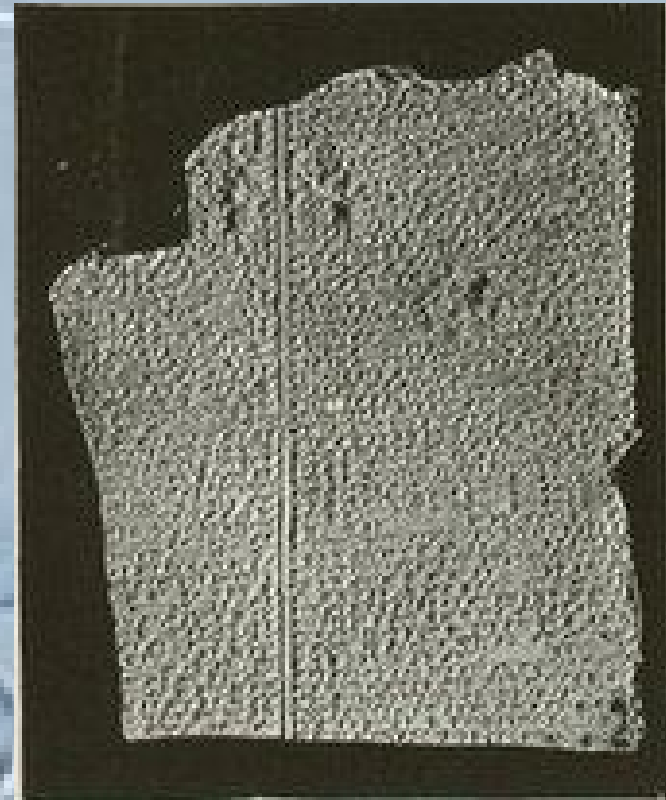
Mezopotamija

- Skulptura hrvači
Hram Khafaji, Nintu
Rano-dinastijski
period, 3000-2340
B.C.
Iraq Museum,
Baghdad

Ep o Gilgamešu

- Djelo asirsko-babilonske književnosti nastalo na sumerskoj kulturi.
- Zapisan na 12 kamenih ploča.
- Gilgameš je povjesna ličnost kralj Sumerskog grada Uruka.
- Trećinom čovjek dvije trećine bog.

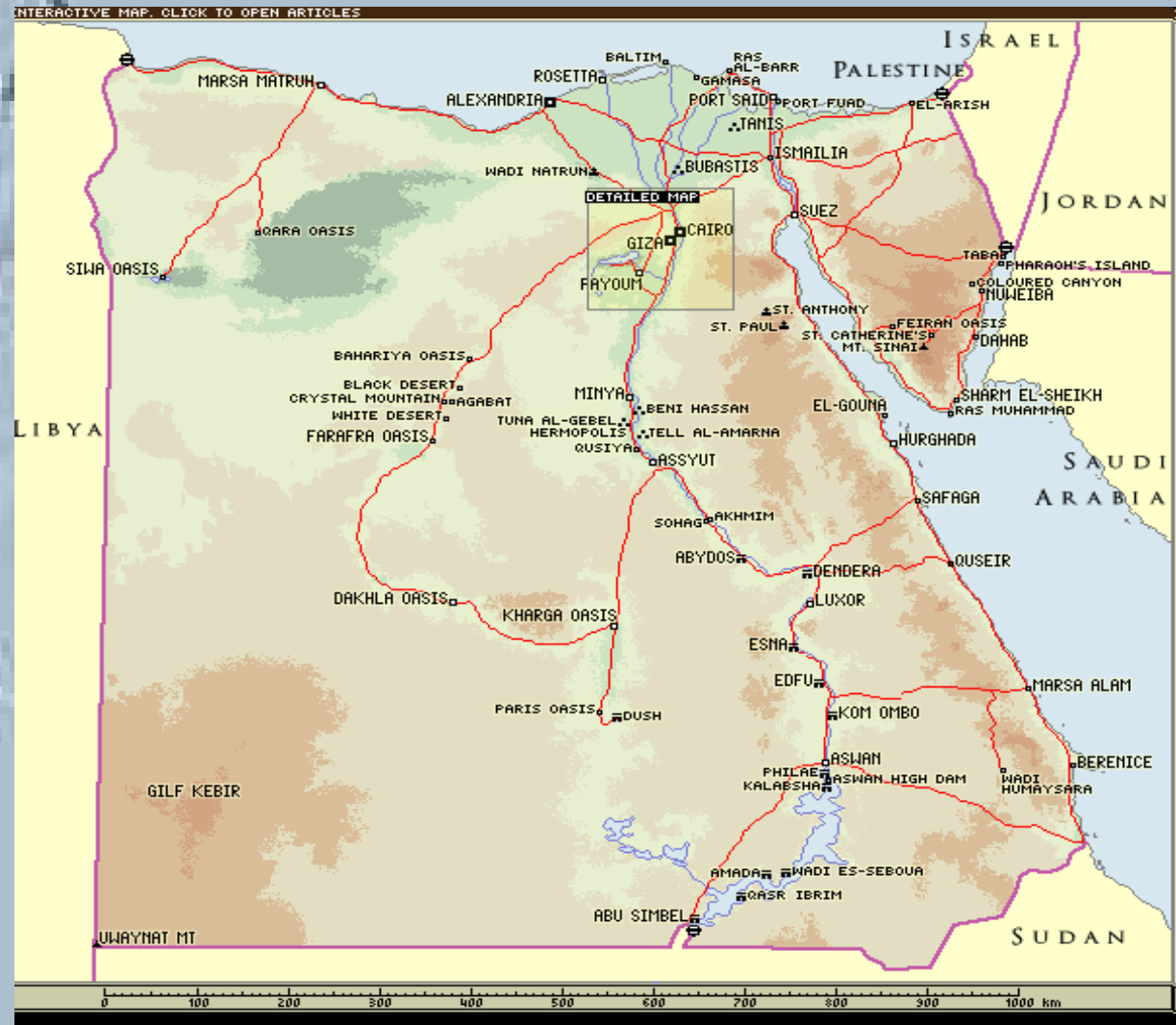
Ep o Gilgamešu

- Mudar i lijep ali despot.
- Bogovi mu stvorili suparnika Enkidu-a divljeg čovjeka
- Enkidu i Gilgameš su se hrvali čitavu noć da bi se ujutro sprijateljili te krenuli zajedno u avanture.

Egipat

- Od 3150 godine p.n.e. 31. dinastija.
- Do 332 godine p.n.e. Grčko-rimski period

Egipat

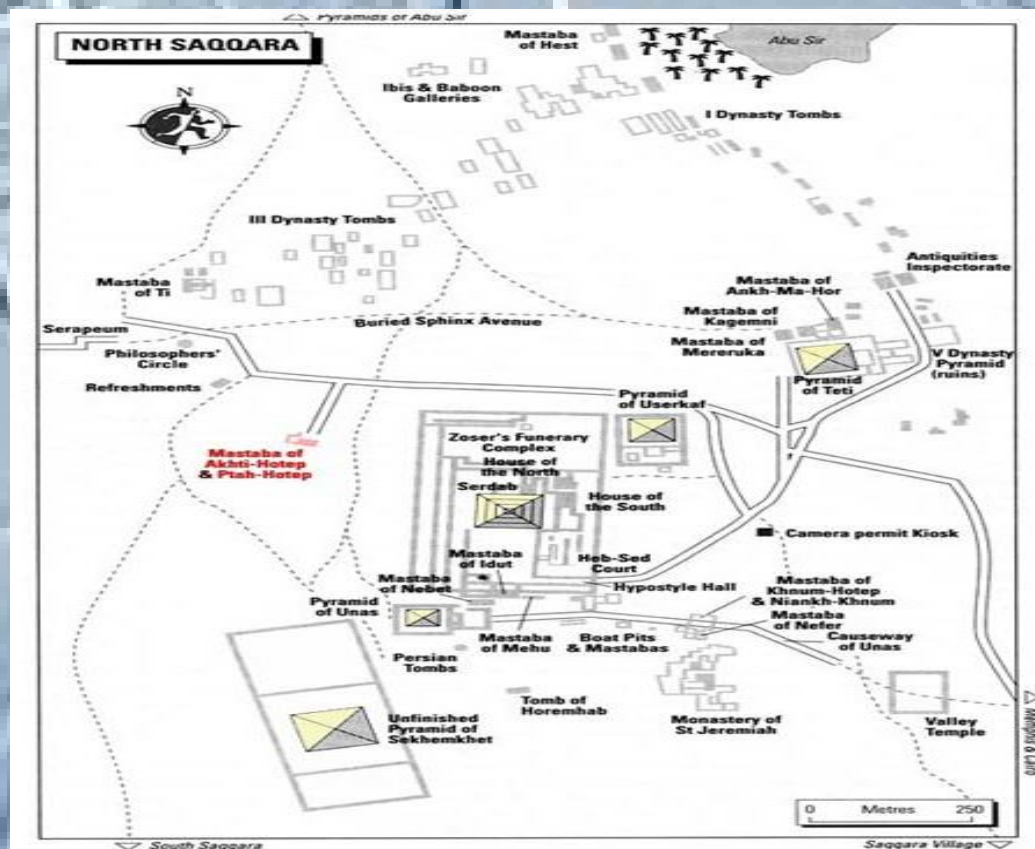
Najstariji nalaz:

- Grobnica pete dinastije egipatskih faraona (2494-2345) p.n.e. U Abusiru.

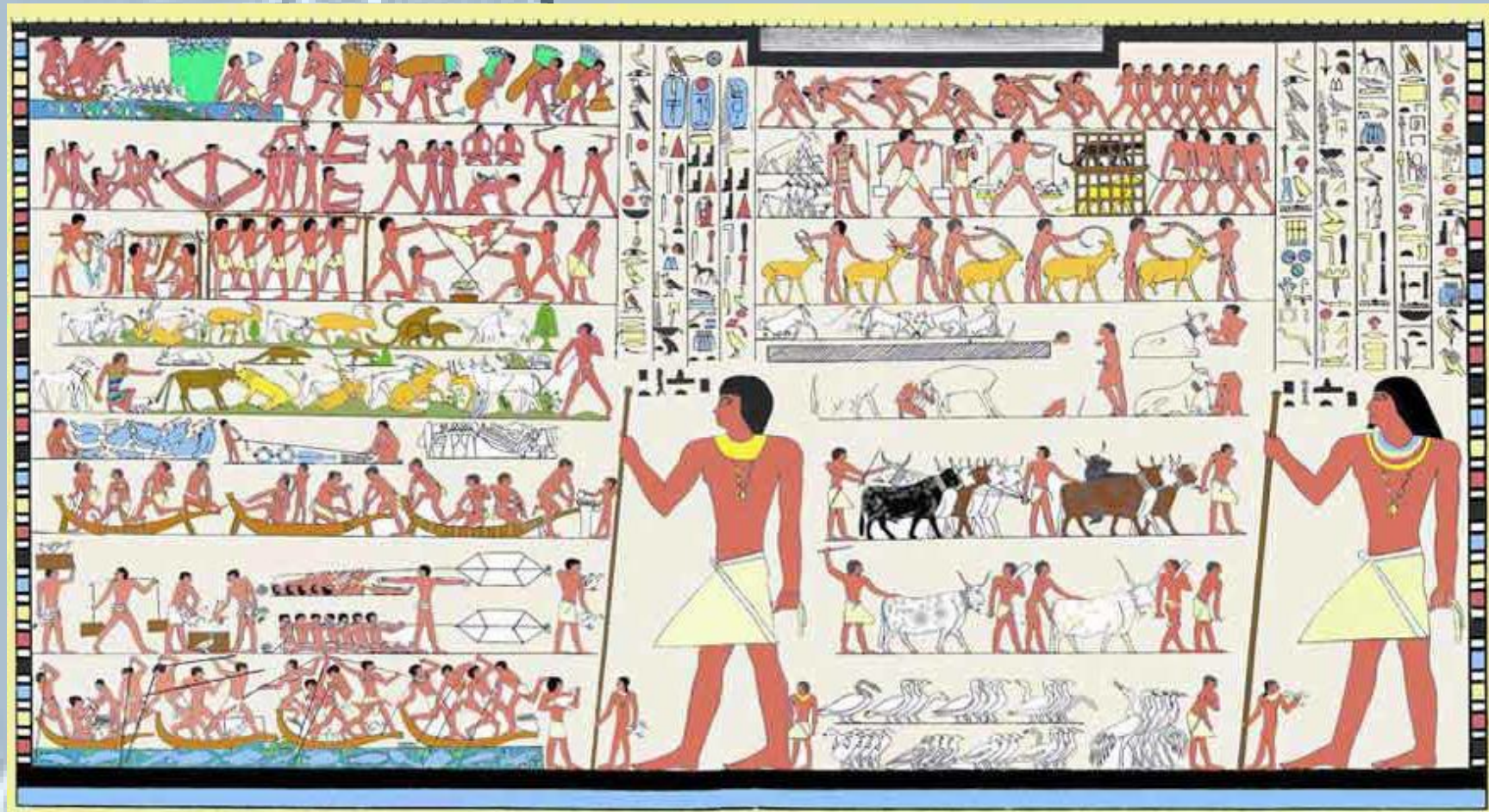

Egipat peta dinastija

- Sjeverna Sakkara grobnica Ptah-hotepa drugog i Akti-hotepa Chief Priest of the Pyramid cities of Ny-user-Re (c.2445-2421 BC), Men-Kau-Hor (c.2421-2414 BC) and Djed-Ka-Re Isesi (c. 2414-2375 BC).

Sjeverna Sakkara grobnica Ptah-hotepa

Sjeverna Sakkara grobnica Ptah-hotepa

Sjeverna Sakkara grobnica Ptah-hotepa

Beni Hasan

- Otkriven 1851/52
- Feliks Teynard
(Francuska 1817-
1892)

Beni Hasan

- Ulaz u grobnicu faraona Anememhet prvog Sehetep-ib-re

Beni Hasan

- Najvažniji nalaz:
- Grobnice faraona 11 i 12 dinastije
- 39 grobnica, 12 uređeno za posjetioce
- Mjesto: Benni-Hassan malo selo na istočnoj obali Nila 20km. Južno od Minya.
- 2050-1800 p.n.e.

Beni Hasan

- Grobnica faraona 12. dinastije
- Anememhet
Sehetep-ib-re prvi
- Vladavina 1991-1962 godina p.n.e.

Beni Hasan

- Grobnica faraona 12. dinastije
- Anememhet
Sehetep-ib-re prvi
- Vladavina 1991-1962 godina p.n.e.

Beni Hasan

- Jedanaesta dinastija
- Grobnica guvernera pokrajine Oryks Baqet-a trećeg
- 200 hrvačkih zahvata
- Vrlo visoka kvaliteta crteža.

Beni Hasan

- Jedanaesta dinastija
- Grobnica guvernera pokrajine Oryks Kheti-a sina od Baqet-a trećeg

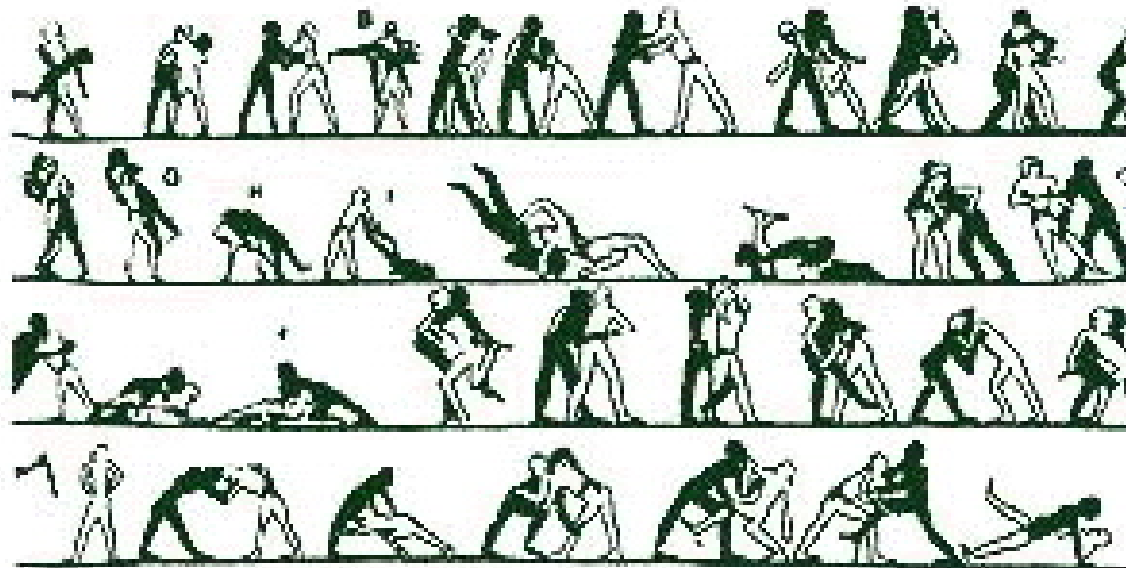

Beni Hasan

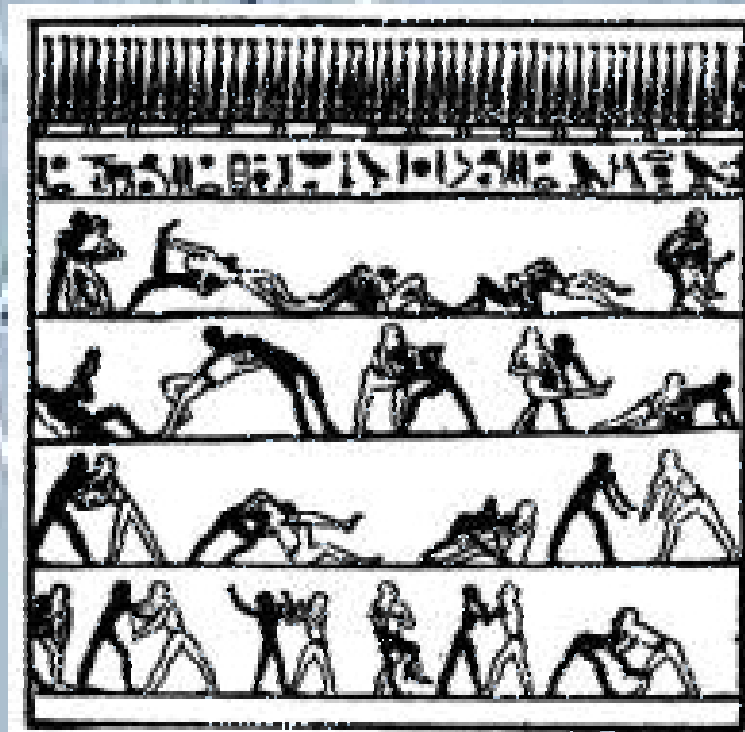
- Grobnica guvernera pokrajine Oryks Kheti-a sina od Baqet-a trećeg

Beni Hasan

Benni-Hassan

Ramses treći

Hram u Madinat Habu

Ulaz u hram Ramsesa trćeg

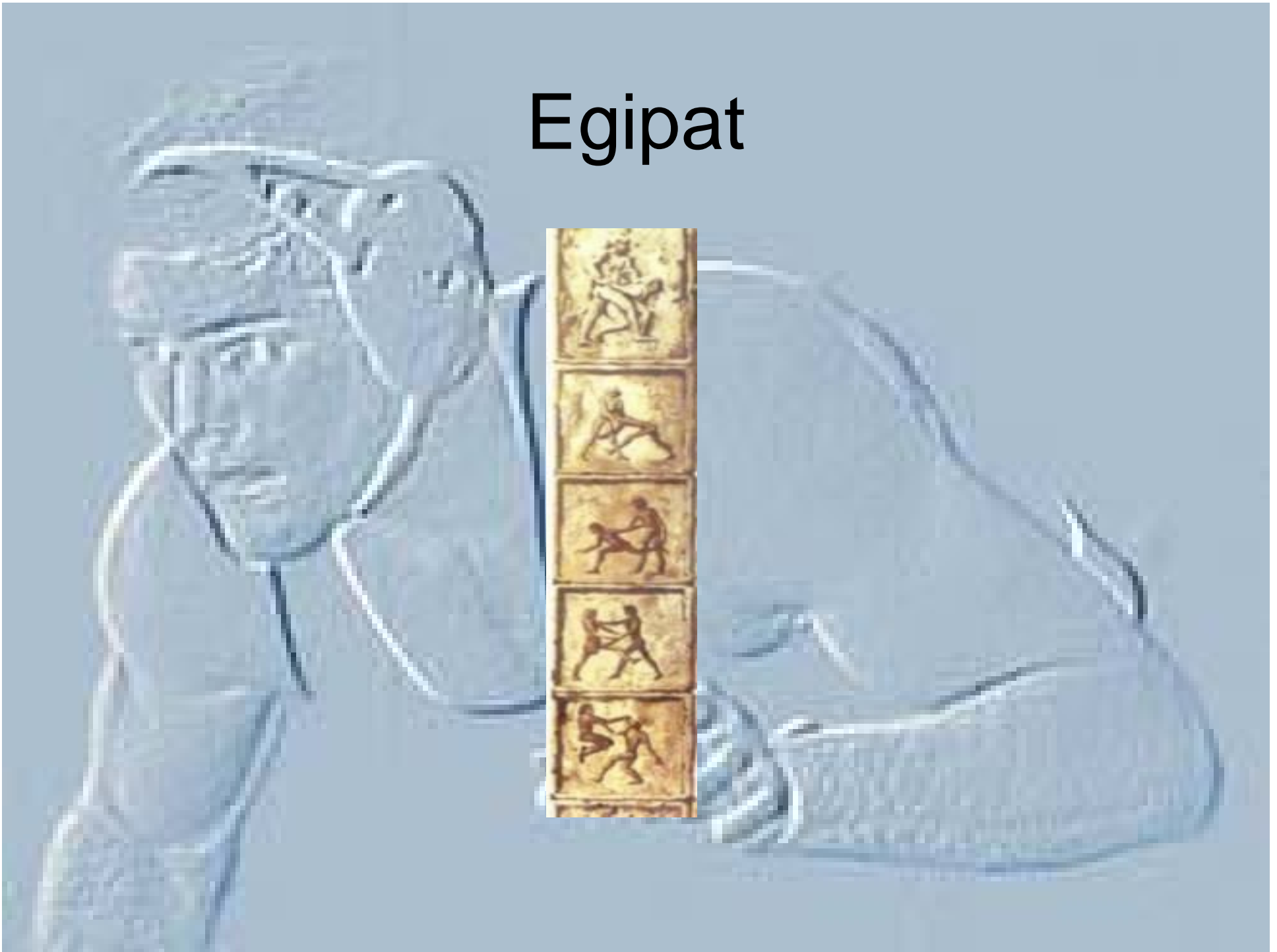
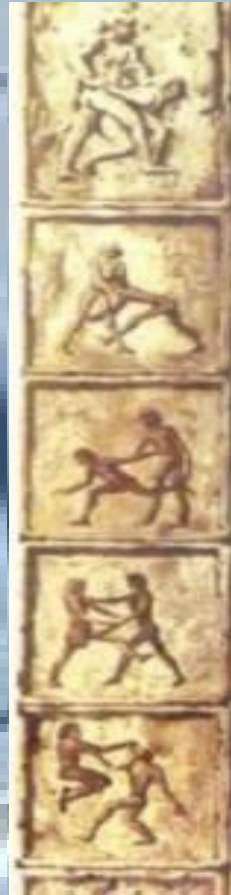
Hram Ramsesa trećeg
dvadeseta dinastija 1184 – 1153. p.n.e.

Hram Ramsesa trećeg
dvadeseta dinastija 1184 – 1153. p.n.e.

Egipat

Egipat

- Novo kraljevstvo
- Luxor museum.

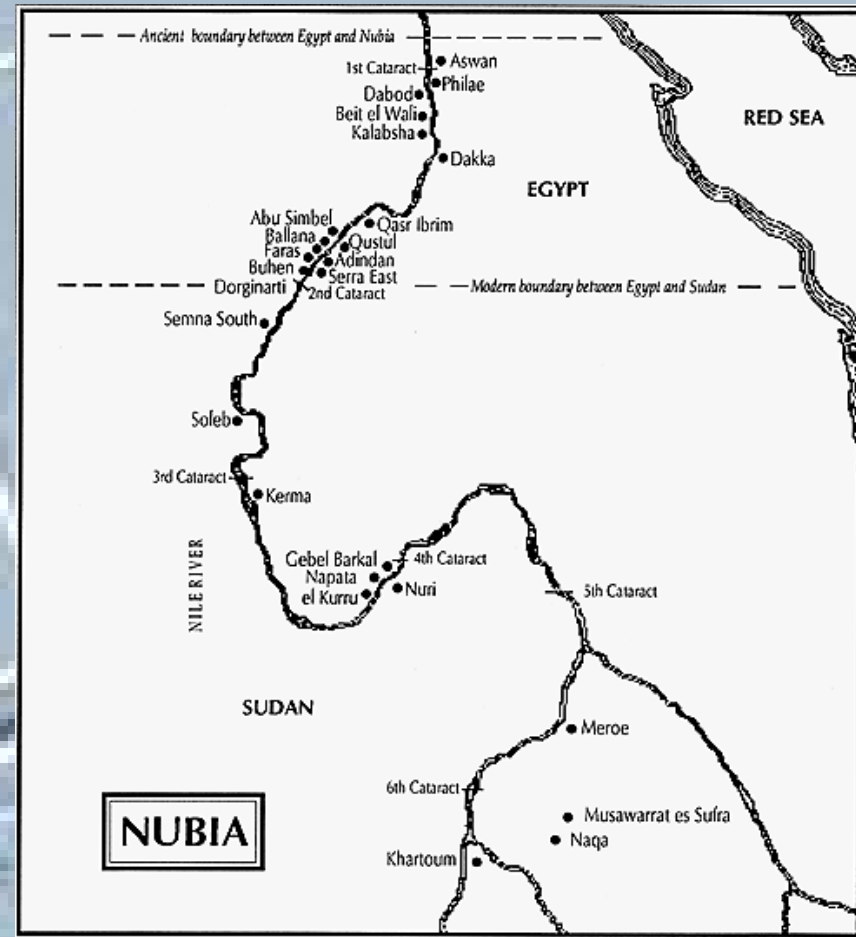
Egipat

- Egyptian Limestone Wrestlers 2000 B.C., (Middle Kingdom)
- Ekspонат iz privatne kolekcije

Drevna Nubijska civilizacija

- Najstariji nalazi 5000 godina p.n.e.
- 2300 godina p.n.e. egipatski zapisi – trgovina slonovačom, zlatom, životinjama...
- Grade gradove, piramide, mumificiraju umrle, štiju slične bogove kao egipčani.

Pyramids off Nuri - Nubija

Pyramid-tomb of king Tarekeniwal at Meroe - Nubija

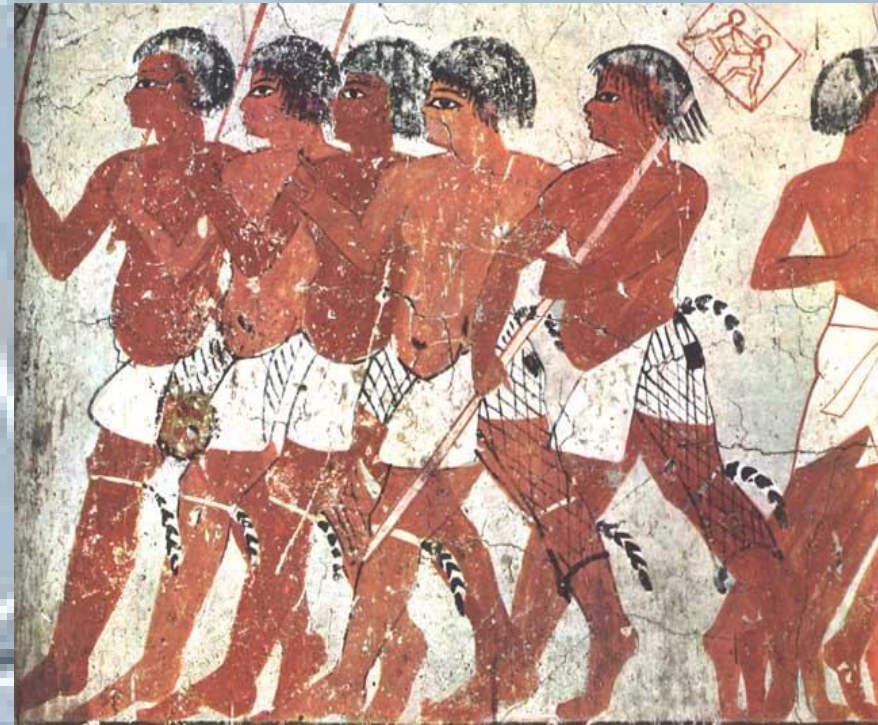

Scott T. Carroll

Assistant Professor

Dept. of History, Gordon College

- Nubijski hrvači protiv egipatskih.
- Nubian wrestlers
zidna freska iz
grobnice Tyanen-a,
oficira egipatske
vojske.

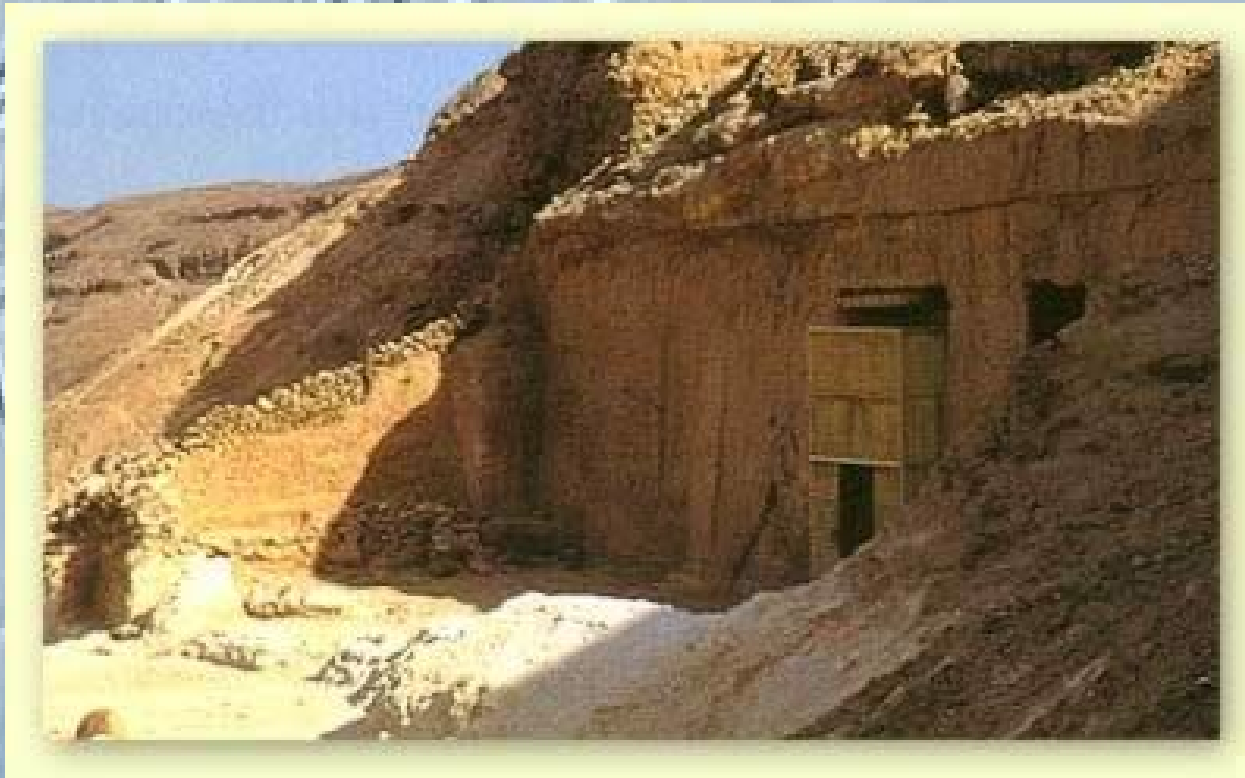

Nubiski hrvači protiv Egipatskih

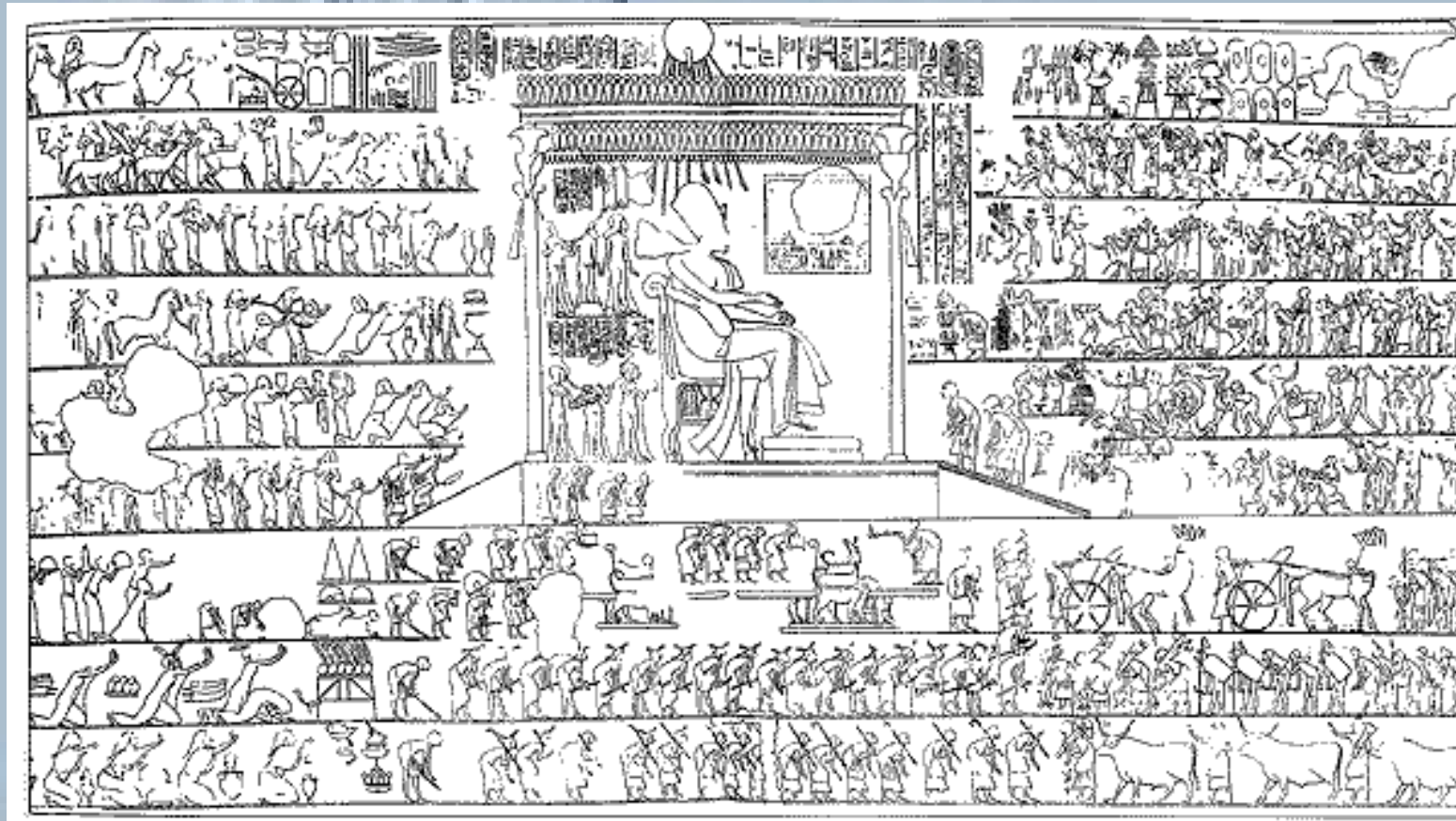

Tomb of Meryre II

Superintendent of the Household of Queen
Nefertiti

Tomb off Meryre II

Tomb of Meryre II

Nubija pod valašću Egipta

- Nubijci sastavni dio egipatske vojske.
- Obuka vojske u borilačkim vještinama
- Nubijski strelci.

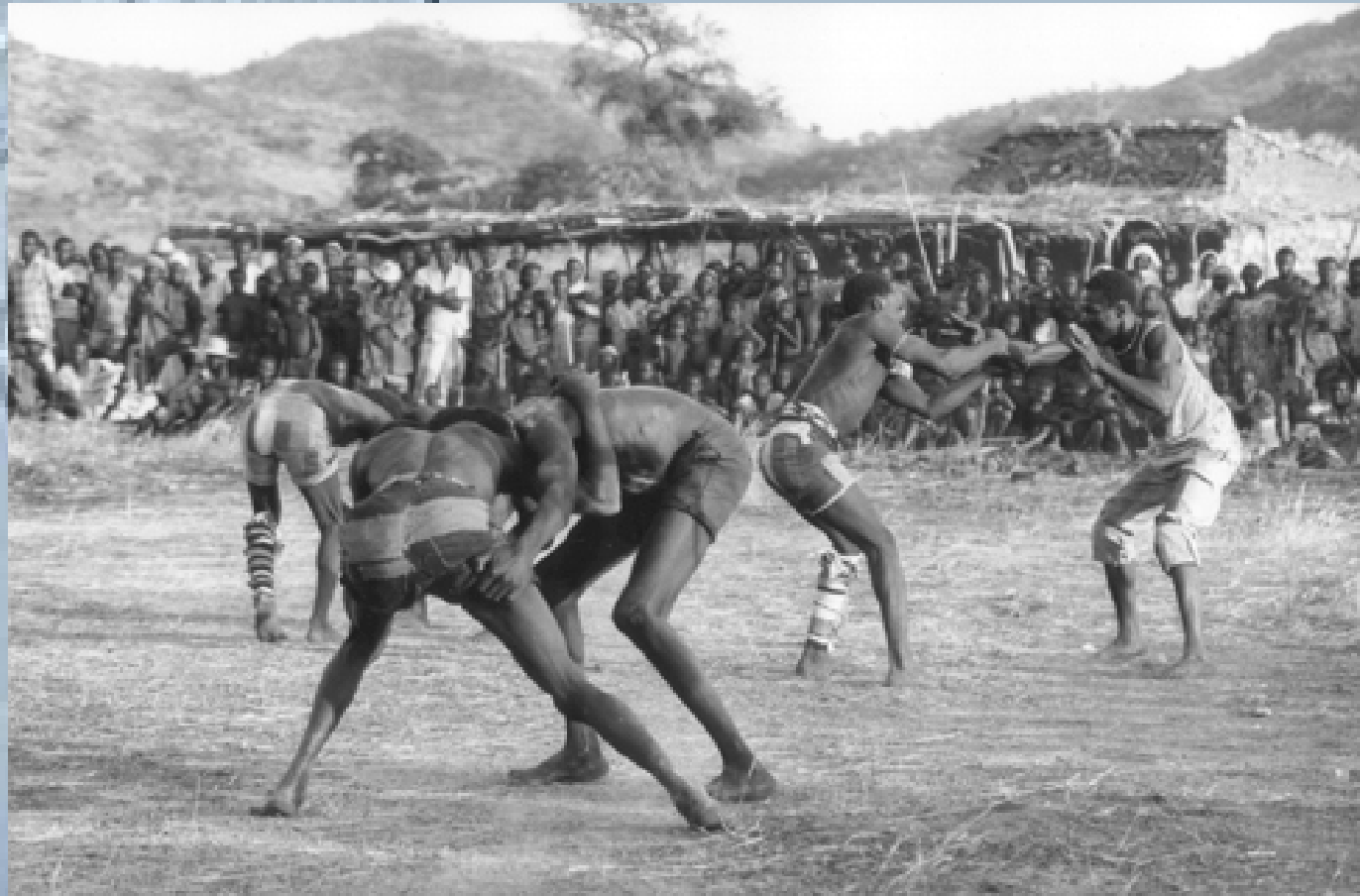
Painted Wood

Asyut, Tomb of Prince Mesehti

Eleventh Dynasty,

Hrvačka tradicija održana do danas

Nubijski hrvači

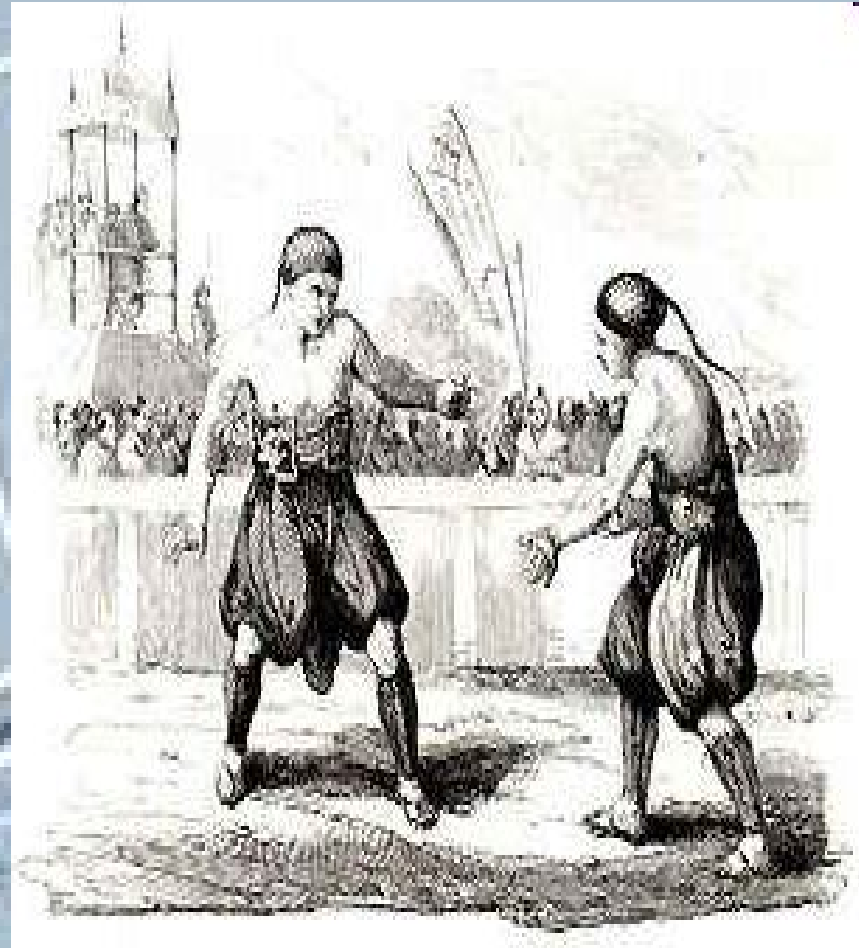
Šampion nubijskog hrvanja

- Svako dijete u nubiji sanja da predstavlja svoje selo u hrvanju.
- Šampioni se slave o njima se pišu pjesme, slava ih prati sve do smrti.
- Hrvački turnir je najvažniji kulturološki i sociološki pa i vjerski događaj za Nubijce.

Kina

- Prije 3000 godina u Kini je bilo poznato natjecanje “**Dan hrvanja**” na kojemu su sudjelovali djeca i odrasli.
- Grafika: hrvajući iz 1834 - Kina

Indija

Vrlo popularno još iz
Vedskog perioda???

Mallayuddha-borba za nagradu

Malla-hrvač

Yuddha-borba

Kategorije:

Mallayuddha - hrvački sport

Mallakridha - hrvačka borba

Mahabharata

Najopsežniji ep svjetske književnosti
Nastao u periodu 1700 ili 700 p.n.e. do 400 n.e.

- **Bhima** (jedan od pet Phandva braće) i **Jarasandha** (kralj Magade) su sudionici legendarne hrvačke borbe koja je trajala 27 dana i završila smrću Jarasindhe.

Ep Ramajana (život princa Rame)

Nastao između 400 p.n.e. i 200 n.e.

- Kralj Vanara (majmunolikih humanoida) **Vali** podjeđuje moćnog **Ravana**, demona kralja Lanka (jedan od glavnih likova indijske mitologije) na hrvачkom natjecanju.

Shahnameh

Perzijska knjiga kraljeva

Hakim Abol-Ghasem Ferdowsi Toosi (940-1020)

Svjetski poznat Perzijski (Iranski) pjesnik

- Hrvачka borba između Rustama (mitskog perziskog junaka) i Sohraba njegovog sina završava smrću sina.
- U tom tekstu se Krišnin brat Balarama opisuje kao hrvač.

Pelivansko hrvanje

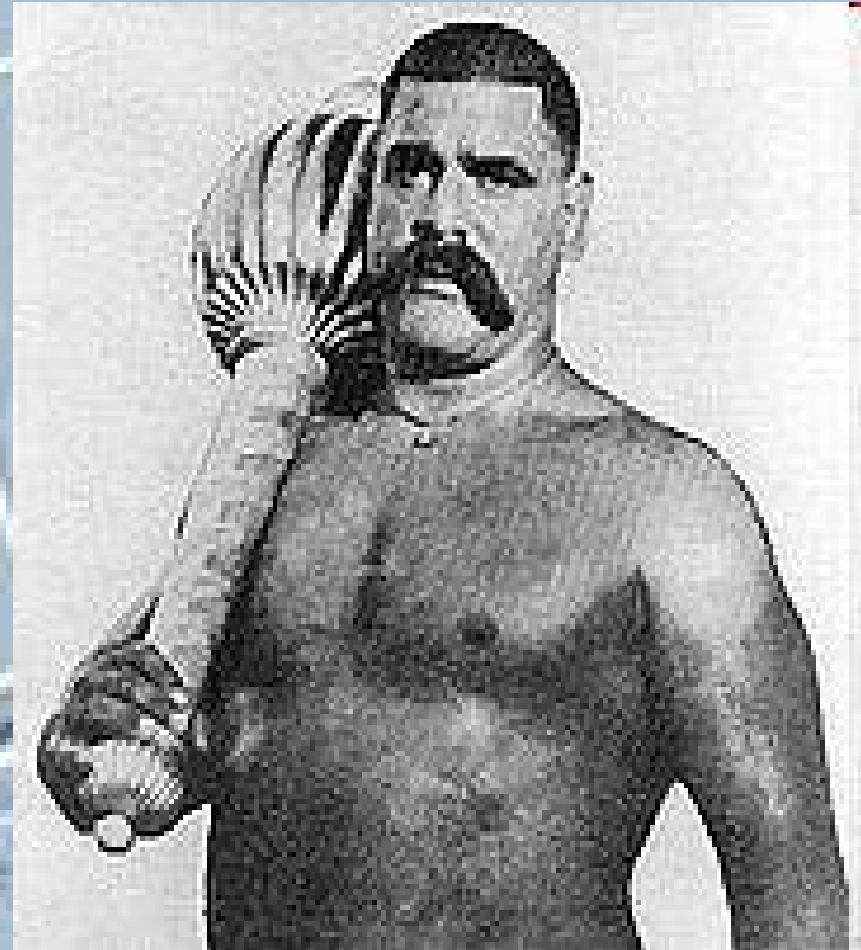
- Mugolsko osvajanje Indije u 16. stoljeću donosi Perziski i Mongolski utjecaj na tradicionalno hrvanje. Nastaje hrvanje **Pelhvani** koje je preteća modernog hrvanja u Indiji.

Veliki Gama

"Lion of the Punjab"

- 1880 – 1953
- Sa 19 godina izaziva prvaka Indije.
- 50 godina neporažen
- 1910 odlazi na zapad (London) te izaziva i pobjeđuje sve šampione tog doba: Stanislav Zbyszko Poljska, Frank Gotch i Benjamin Roller Amerika.

Indija

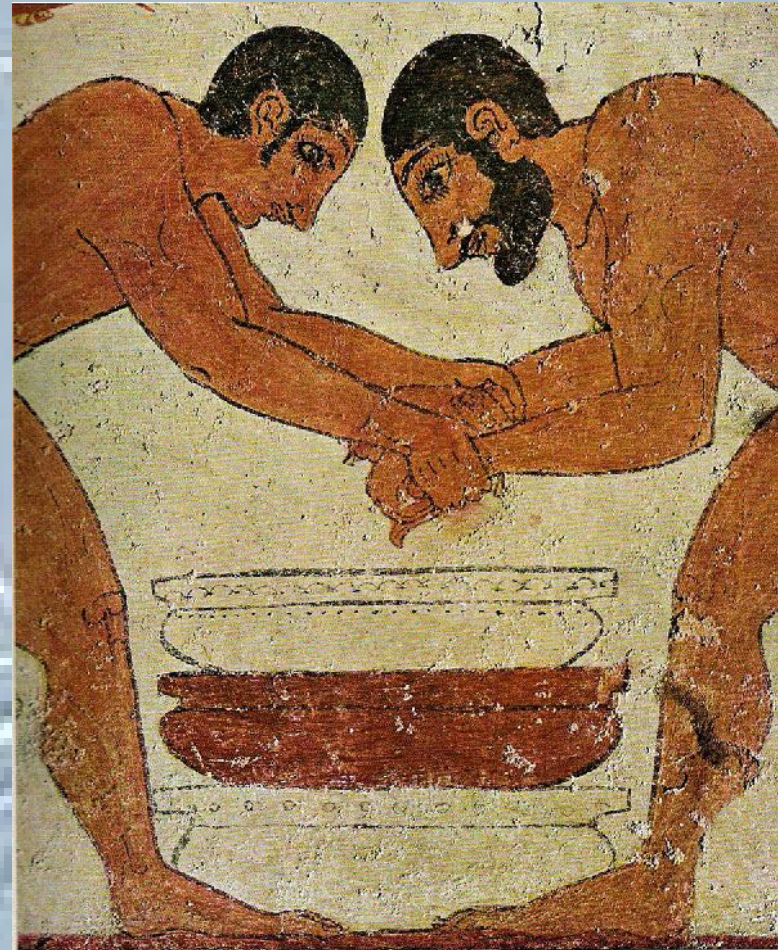
Etruria

- Etrurščani su savremenici antičkih grka.
- Razvoj 8-7 stoljeće p.n.e.
- Vrhunac 6 stoljeće p.n.e.
- Pad 5-4 stoljeće p.n.e.

Etruria

- Rim je bio tek osnovani mali gradić kojeg su podigli latini.
- Etrurija je bila u mnogim stvarima uzor Rimu.
- Prikaz hrvača iz grobnice 4. stoljće p.n.e.

Etruria

- Rimljani od njih preuzeli gladiatorska i hrvačka natjecanja.
- Otkriveno je pedsetak grobnica iz različitih poerioda drevne Etrurije.
- Tomb off monkey in chiusi

Tomb off monkey in chiusi 480-470 p.n.e.

Tomb del Cole in Chiusi

Tomb off Augurs di Tarquinia 530-480 p.n.e.

Tomb off Augurs di Tarquinia 530-480 p.n.e.

Ampfora 530 p.n.e. Atalanta i Peleus se hrvaju

Vaza Tezej se hrva sa Cherchiones-om

- 500 p.n.e.
- Louvre
Museum, Paris

Pelej i Atlanta

- Pelej otac od Ahila čuven po braku sa boginjom Tetidom.
- Atlanta kći kralja Arkadije Lasusa poznata kao vrstan lovac.
- Oboje su bili Argonauti
- Na pogrebnoj svečanosti u čast Peliasa Atlanta pobjeđuje Peleja u hrvanju.

Antička Grčka

Hrvanje izum Herkula?

- Prema nekim mitovima je hrvanje izmislio Herkul.

Hermes i Palestra?

- Drugi izvori govore da su hrvanje izmislili Hermes i njegova kći Palestra

Atena je dala pravila hrvanja ljudima preko heroja tezeja?

Olimpijske igre Antike

- Održavaju se u Olimpiji u državi Elidi.
- 776 p.n.e. Godina obnove igara kada dobivaju svegrčko značenje i otkada se bilježi prvi pobjednik.
- Igre je izmislio Zeus u sjećanje na dan kada je pobedio oca Krona i postao apsolutni vladar neba i zemlje?
- Pelop pobjeđuje tasta Enomaja u utrci bojnih kola te svaki četiri godine na taj dan organizira sportske igre – olimpijadu?

Olimpijske igre Antike

- Herkul se nadmetao se prijateljima a pobjednike bi ovjenčao maslinovom grančicom.

Hrvanje na antičkoj Olimpijadi

- 776.p.n.e. prve igre.
- 18. olimpiske igre 708 godine p.n.e. hrvanje je dio pentatlona.
- 37. olimpiske igre 632 godine p.n.e. Hrvanje ima dvije discipline na olimpijadi *kato pale* hrvanje do 3 bacanja i *ortia pale* hrvanje do predaje.

Palestra u Olimpiji

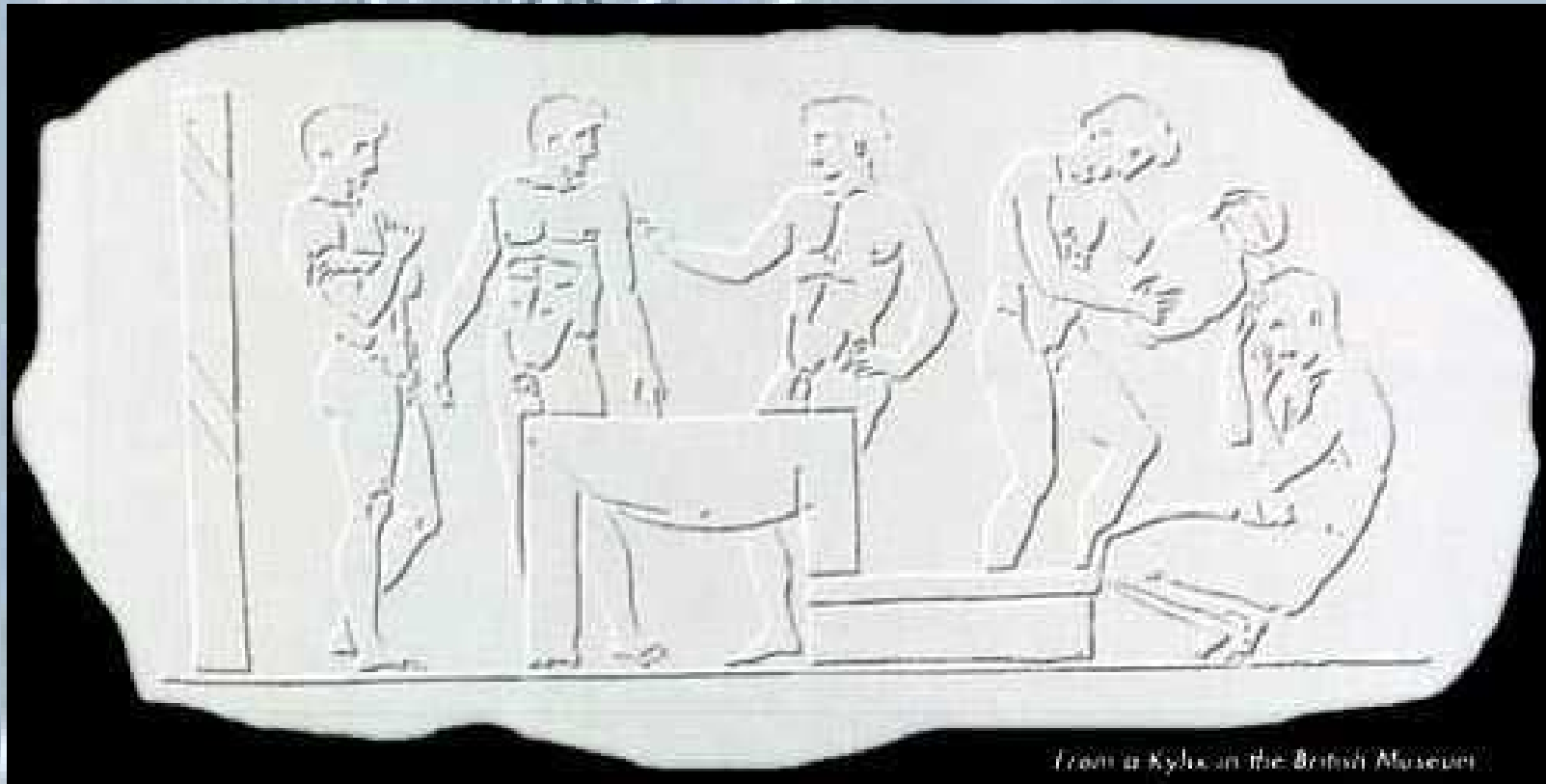
Hrvanje na olimpijadi

- Hrvачi su se mazali maslinovim uljem te posipali pijeskom potom su se borili na palestri (borilištu) od rahle zemlje sa slojem pijeska.

*From a vase
found at the gymnasium at Delphi.*

Hrvanje na olimpijadi

From a Kylix in the British Museum

Milon iz Krotona

- Rođen u Krotonu grčkoj provinciji smještenoj u južnoj Italiji na području današnje Kalabrije.

The Death of Milo of Crotona, by [James Barry](#)

Milon iz Krotona

- Pobjeđuje u hrvanju za dječake na 60. olimpijskim igrama 540. godine p.n.e.

Skulptura

- Pierre Puget (1620-1694)
- 1671-83 Louvre, Paris, France

Milon iz Krotona

POBJEĐUJE

- 6 puta na olimpijskim igrama (62-67 OI),
- 4 puta na Pitijskim igrama,
- 10 puta na Ismijskim igrama,
- 9 puta na Nemejskim igrama,
- 67. OI pobjeđuje sa više od 40 godina.

Étienne-Maurice Falconet (1716-1791)
Milo of Croton 1754 - Louvre

Milona u svojim djelima pominju:

- **Pausanias**
grčki putopisac 2 stoljeće n.e.
- **Marcus Tullius Cicero**
Rimski filozof prvo stoljeće n.e.
- **Herodotus of Halicarnassus**
grčki povjesničar 5 stoljeće p.n.e.
- **Marcus Vitruvius Pollio**
Rimski pisac prvo stoljeće p.n.e.

Charles Meynier (1763-1832)
Milon of Croton, 1795

Diodorus Siculus Grčki povjesničar prvo stoljeće p.n.e. piše o Milonu

- Milon je bio sljedbenik Pitagore.
- Milon je bio zapovjednik Krotonske vojske.
- 511 godine p.n.e. njegova je vojska pobijedila Sibarite na zapadnoj obali Golfskog zaljeva.
- U bitci je bio obučen poput Herkula sa lavljom kožom i toljagom još je nosio i olimpijska odličja.

MILON DE CROTONE - after EDMOND DUMONT
scott eaton 2007 www.scott-eaton.com

Smrt Milona

- Legenda kaže da je Milon sjekao drva u šumi. Raskolio je stari panj, ali je ispao klin, a drvo mu je uklještilo ruku. Nakon nekoliko dana izgladnjelog Milona rastrgale su zvijeri. Po nekim izvorima lav a po drugim vukovi.

Pobjednički pehar

- Pobjenici na hrvačkim turnirima bi dobivali oslikane pehare, amfore...

Pobjednički pehar

- Pobjenici na hrvačkim turnirima bi dobivali oslikane pehare, amfore...

Grčka

- Starogrčki srebreni novčić.
- 400 – 370 p.n.e.
- Privatna kolekcija

Nagradna amfora

- Autor Kittos
- 367 – 366 p.n.e.
- British museum
London

Grčka

- Reljef na pogrebnom spomeniku kurosu
- Atena 510 p.n.e.
- National Archaeological Museum, Athens

Grčka

- Nagradna amfora
- Mladi hrvači “ageneioi”
- 420 – 410 p.n.e.
- National Archaeological Museum, Athens

Bičevanje za nesportski potez

- Detalj s vaze
- Hrvački trening
- 600 p.n.e.
- Louvre
Museum, Paris

Grčka

- Scena sa vaze:
Hrvanje u grčkoj mitologiji.
- 440 – 430 p.n.e.
- Izrađena u Ateni
pronađena u Vulci-u
Lazio – Italija
- British
museum, London.

Grčka

- Scena sa vaze hrvač koristi strugalicu.
- 440 p.n.e.
- Privatna kolekcija

Agetor iz Megare

- Hrvač se čisti sa strugaljkom
- Nadgrobni spomenik
- 350 p.n.e.
- Piraeus archaeological museum.

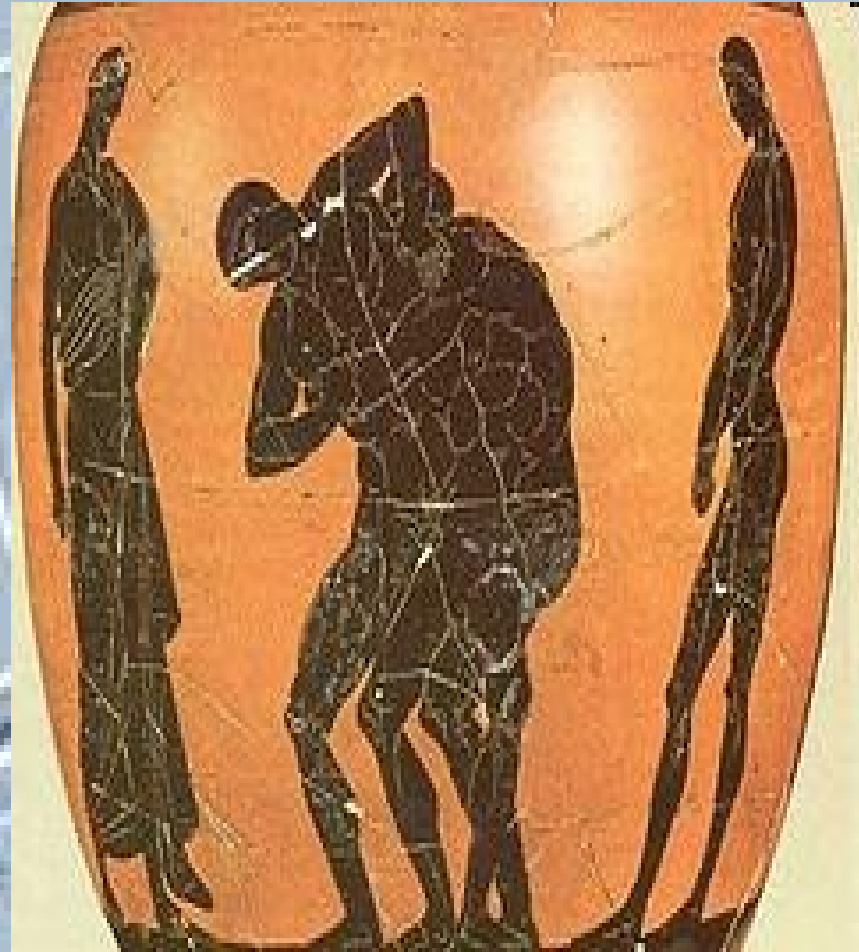
Grčka brončana strugaljka.

Carlos museum of Ebony university, Atlanta.

Grčka

- Hrvači na treningu
- 360 p.n.e.
- Archeological museum, Athens.

Hravnje prstima

- **Akrocheirismos**

Rim

- 753. pne do 476. ne.
- Brojni nalazi: kipovi, lončarija, strugaljke, nadgrobni spomenici.
- Hrvanje gubi titulu najpopularnijeg sporta na uštrb gladiatorskih krvavih sportova.

Kolekcija brončanih hrvačkih strugaljki

Pompeji - doba imperije.

Rimska brončana strugaljka

National museum "Spina" ,Ferrara

Hrvačka strugaljka u obliku ribe

Privatna kolekcija.

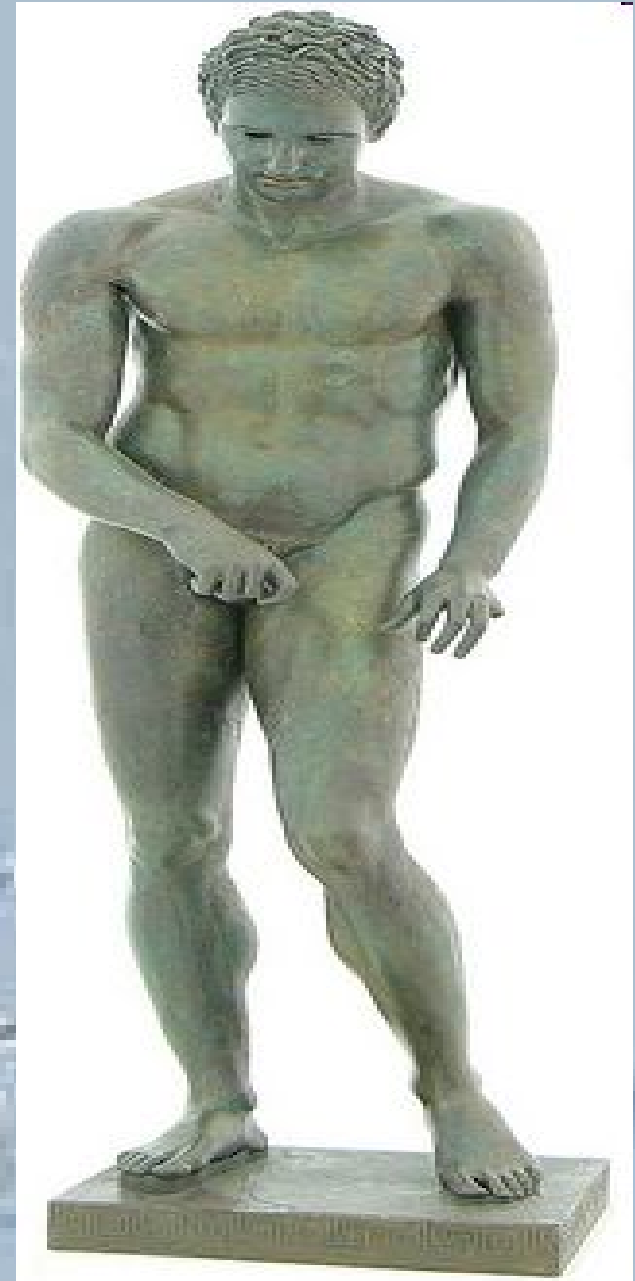
Hrvač

- Reljef hrvača iz rimskog perioda sa specifičnom kapom “kaine” od pseće kože.
- Capitoline Museums, Centrale Montemartini

Apoksiomen

- Apoksiomen je kip mladog atleta, koji nakon natjecanja strugaljkom skida sloj prašine i ulja kojim je bilo namazano njegovo tijelo.
- Kip je izvađen iz mora 1998 pored otoka Lošinja.

Rimski hrvači u Saloni

- Reljef iz rimskog perioda –privatna kolekcija
- Solinski amfiteatar